

կու մարդ խոթեց տունը . և առջի հոգը խոհանոցը տանիլը զիրենք ու կերցընեն ինչ եղաւ : Թէ ո՞վ էին այս մարդիկը յաջորդ հատուածով կ'իմացընենք :

Կը Հարութակոտի :

Շան իսահուաճքէ քռնի ման մը .

Գաղղիոյ Տամմարդէն քաղաքը Ֆրանսիական Ռեմի անուամբ 55 տարեկան մարդ մը , 1862ին յունուարի 12ին կատղած չնէ մը խածուեցաւ չրթունքէն . երկու շաբաթէն ետքը սկսաւ ըզզալ հիւանդութեան հետեանքները . և մէկէն գնաց իր որդւոցը դուռը զարնելու , ըսելով որ ալ իր բանը բուսած էր , և կ'ուզէր վերջին բարոնները տալու իւրենց՝ քանի որ դեռ կրնար :

Կոկորդի այրիչ ցաւ մը կ'իմանար , ծանր ճնշում մը և սաստիկ ջրվախու թիւն մը . ջրաքարչ յուզմանց մէջ էր , երբեմն երբեմն ցնցում մը կը զգար . և աղէկ իմացած էր իր սարսափելի վիճակը . բայց առաջին անգամ վախնալէն վերջը , ինքզինքը Աստուծոյ կամացը կը յանձնէր , և միշտ իր խելքը գլուխն էր . ուզեց սուրբ խորհուրդները ընդունիլ և ընդունեցաւ իր աւագերեցէն . որ իրեն ամենայն կրօնքի քաջալերութիւնները ու մխիթարութիւնները տուաւ :

Յունուարի 30ին ինչուան իրիկուն լեզուն բռնուեցաւ . բայց իրիկունը արձրկուեցաւ . իր ըրած ձևերով կը յայտնէր որ իր ցաւը կոկորդին և կուրծքին մէջն էր . ով որ կու գար զինքը տեսնելու՝ ձեռք կ'երկնցունէր անոր . աչուրները երկինք կը վերցունէր զԱստուած աղաչելու ձևով , և զամենքը 'ի գութ կը շարժէր իր տառապելի վիճակին վրայ . երեսը կարմրեցած էր և տաքցած , չնչառութիւնը դժուար , բայց իր գծազրութիւնն այլայլած :

Հետեւեալ օրը ուզեց իր բոլոր ընտանիքը մէկ մ'ալ տեսնել . և որովհետեւ անոնք ալ որչափ որ մօտենային այնչափ վախ մը կ'երևար վրանին . Մի վախէք , կ'ըսէր իրենց , թէպէտ և իրաւ

կատղած եմ , ես ալ կ'իմանամ , բայց վտանգ չկայ : բաւական է մէկ զոհ , ուրախ եմ որ միայն ես եմ : Բայց վերջերս իրեն մօտ եղողներուն կ'ըսէր . Հեռացէք ինձմէ , և մանաւանդ մի դըպչիք ինձի :

Փետրուարի 1ին՝ առաւօտը աւելի հանդարտ կ'երևար և յոյս ալ կար վերտանգէն ազատելու : Աւագերեցը խաչ մը ցուցնելով , ըսաւ իրեն . Բարեկամ , մեր փրկիչը լեզի խմեց , դու ալ սիրտ ըրէ , ու քիչ մը բան խմէ . ակամայ խմեց , բայց չկրցաւ կլլել . նոյն օրը աւելի տկարացաւ . վերջէն կարօտանօք մը գրկեց իր որդին . այս երիտասարդս գիշեր ցորեկ իր դժբաղդ հօրը քով կը հսկէր , և այս դիպուածիս մէջ մեծ արիասրտութիւն ու սէր ցըցուց : Իր մօրը հետ խօսելու ատեն ըսաւ հիւանդը . Թշուառ մայր , 80 տարեկան ըլլալ և տեսնել որդիդ այսպիսի մահուամբ մը մեռնիլ . ազգականացն ալ դառնալով ըսաւ . Դուք որ իմ թշուառ մահս կը տեսնէք , ամենեւին շուն մի պահէք :

Երկրորդ առաւօտը ըսաւ իր կնկանը ես ալ պիտի մեռնիմ . պատարագի զըննա՛ , ու ինձի համար աղօթէ . իրեն որդոյն ալ պատուիրեց , ասկէ ետեւ իմ տեղս նստէ եկեղեցին և յիշէ զիս հոն : Վերջը շնորհակալ եղաւ աւագերիցուն , ազգականացը և բարեկամացը . սրտաշարժ կերպով վերջին բարեւ տուաւ իւրենց . և անուանեց զանոնք որ կ'ուզէր որ զինքը թաղեն :

Իմանալով իր վախճանին մօտենալը ծունկ դրաւ , Արդ արձակեալ և Մեծացուացէ աղօթքը զրուցեց . և խնդրեց իր եղբորմէն որ հին երգիչ մ'էր , որ երգէ իրեն լոյս'ի յայտնութիւն ըսուած Տեառն ընդառաջի գեղեցիկ երգը , որ նոյն օրուան տօնն էր : Իր ցաւերուն մէջ ալ մտաց իշխանութիւնը կը զգար , և պայծառ տեսութիւն մը , զոր հաւատքը իւրեն կու տար . շատ աղօթքներ ըրաւ ինչուան որ նուաղեալ ցաւէն ու արեան հոսմանէն , բարով մնաք՝ ըսելով կողմնակի ընկաւ աւանդեց հոգին :